

Metsä ja puu maailman seteleissä

Näyttely Viikin infokeskuksessa 23.3. - 30.4.2006

[03/06](#)

Viikin infokeskuksessa Helsingin yliopiston Viikin tiedekirjaston tiloissa on esillä 23.3.-30.4. 2006 ***Metsä ja puu maailman seteleissä*** –näyttely. Näyttely esittelee metsätaloutta ja -teollisuutta sekä puun paikallista hyödyntämistä kuvaavia seteleitä ympäri maailmaa. Setelit ovat **Tapio Lehtiniemen** yksityiskokoelmasta.

Näyttelyn 66 seteliä ovat esillä aihepiireittäin ja ne ovat pääosin viime vuosikymmeniltä. Vanhimmat ovat tuulivoima- ja höyrysahaa, selluloosatehdasta sekä sahatavaran vesikuljetusta kuvaavat Memelin kaupungin (nyk. Klaipeda Liettuassa) hätärahat vuodelta 1922. Uusin on alkuasukkaita puun kaadossa kuvaava muovinen muistoseteli Brasiliasta viime vuodelta.

Seteleistä puolet esittelee selkeästi metsätaloutta tai -teollisuutta, esimerkiksi puunkorjuuta ja puutavaran kuljetusta eri menetelmin sekä sahateollisuutta. Muissa kuvataan metsän- ja puunkäyttöä kulttiesineiden valmistuksesta puurakentamiseen ja -arkkitehtuuriin. Metsäaiheet palvelevat usein näkyvästi poliittisia, uskonnollisia tai taloudellisia päämääriä.

Teollistuneiden maiden seteleissä metsä- ja puutalotta on kuvattu yllättävän vähän – nykyaikaista koneellista puunkorjuuta ja metsäteollisuutta ei ollenkaan. Kehitysmaiden seteleissä usein esillä oleva trooppisten jalopuutukkien korjuu kuvastaa näiden tuotteiden viennin tärkeyttä. Ruoan kypsentämistä ja lämmitystä, jotka ovat puun pääasialliset käyttötavat maailmassa, ei seteleissä esitellä.

Suomesta puuttuvat suoranaisesti metsätalousaiheiset setelit. Niin seteleissä kuin metallirahoissakin esiintyy kuitenkin puita ja muita metsään liittyviä symboleita kuten esim. havuja ja käpyjä. Esimerkkinä kotimaisista rahoista on esillä 5 markan seteli vuodelta 1963. Siinä esiintyvien havujen symbolisuutta korostaa se, ettei kuva esitä sen enempää männyn kuin kuusenkaan havuja, vaan jotain siltä väliltä.

Näyttelyssä esillä olevien setelien lisäksi maailmalla on käytössä 5-10 muuta selvästi metsätalousaiheista maksuvälinettä. Metsiin ja puuhun liittyviä aiheita kuten eläimiä, kasveja, puuveineitä, -rakennuksia sekä -esineitä, joista tässäkin näyttelyssä on esimerkkejä, on sen sijaan kuvattu sadoissa eri maiden seteleissä.

Setelien keräily ja tutkimus on osa rahatiedettä eli numismatiikkaa. Keräilyharrastuksen kautta tulevat itse rahojen lisäksi tutuiksi näkökulmasta riippuen mm. maantiede, talous, historia ja luonnontiede. Suomessa on tuhansia seteleitä, kolikoita mitaleita ym. keräileviä numismaatikoita. Valtakunnallisia yhdistyksiä ovat v. 1914 perustettu Suomen Numismaattinen Yhdistys ry sekä v. 1970 perustettu Suomen Numismaatikkoliitto ry, jolla on alueyhdistyksiä kautta maan. Näyttelyn ohessa esitellään myös alan kirjallisuutta.

Näyttely on järjestetty Luston, Viikin kirjaston ja Viikin tiedekirjaston yhteistyönä.

*Pekka Virtanen
Amanuenssi
pekka.virtanen at lusto.fi
Suomen metsämuseo Lusto, <http://www.lusto.fi/>*